

**นายอำเภอที่ดีและมีคุณภาพ (Smart Officer)**  
**ศึกษาเฉพาะกรณี : การส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**  
**อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร**

นายวิชาญ อธิติฤกษ์มงคล นอ.รุ่นที่ ๗๕

**๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา**

นายอำเภอ ถือเป็นตำแหน่งหน้าที่ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการพื้นที่ โดยเฉพาะในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากบทบาทอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่านายอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารสูงสุดในการบริหารราชการภายในเขตพื้นที่อำเภอ ในการนำภารกิจของรัฐและนโยบายของรัฐบาลหรือของหน่วยงานต่างๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ โดยการดูแลให้การปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมายจัดให้มีการบริการภาครัฐและการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในการดำรงชีวิต ตลอดจนดำเนินการตามภารกิจที่ตามที่ได้รับมอบหมายหรือที่มีกฎหมายกำหนดไว้ให้กระทำการในพื้นที่ด้วย ทั้งนี้รวมถึงมีบทบาท อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในพื้นที่อำเภอในการรักษาความสงบเรียบร้อย ดูแลทุกข์สุขความปลอดภัยของราษฎรในพื้นที่ในทุกๆ ด้าน จึงอาจกล่าวได้ว่านายอำเภอมีบทบาทภารกิจครอบคลุมงานใน ๓ มิติ ได้แก่ ด้านกฎหมายตามอำนาจหน้าที่เฉพาะ (Function) ด้านการสนับสนุนและขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล (Agenda) และด้านการบริหารจัดการในพื้นที่ (Area)

ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งนายอำเภอ ตำแหน่งประเภทผู้อำนวยการ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ๒๕๕๒ กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ๒๕๕๘) ได้กล่าวถึงหน้าที่และความรับผิดชอบลักษณะงานที่ปฏิบัติได้แก่ นายอำเภอมีหน้าที่บริหารงานในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่ากรมในราชการบริหารส่วนภูมิภาคและปฏิบัติหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงานวางแผน มอบหมายงาน วินิจฉัย สั่งการ ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุงแก้ไข ติดตามประเมินผล แก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบและยังอาจปฏิบัติงานอย่างใด อย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เช่น ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อเสนอแนะแนวทางในด้านการปกครอง การบริหารราชการอำเภอ กำกับดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับผิดชอบดูแลภารกิจทั้งปวงที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์สุขและความสุขให้กับประชาชนในพื้นที่ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการต่างๆ ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้แทนของส่วนราชการหรือรัฐบาลในการร่วมประชุมปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับงานด้านการปกครองทั้งในประเทศและต่างประเทศ

นอกจากนั้น นายอำเภอในฐานะนักปกครองในพื้นที่จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการและการปกครองโดยยึดหลัก “คุณธรรมจริยธรรม” ตามบริบททางสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อในพื้นที่ซึ่งทำให้เกิดแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง “คุณธรรมของนักปกครอง” ซึ่งได้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งเน้นเรื่องสภาพความเป็นผู้นำในการเป็นนักปกครอง คือ บุคคลที่มีความต้องการในการเป็นผู้นำมีสภาพคุณงามความดีเป็นลักษณะได้รับยกย่องเป็นรากฐานของหลักการและศีลธรรมอันดียึดมั่นในหลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติยึดมั่นในกฎเกณฑ์ความถูกต้องและดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม เพื่อให้งานของการปกครองบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเกิดความเชื่อถือศรัทธาให้ความเคารพให้ความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงาน

ทำให้งานบรรลุผลเป็นอย่างดี (สุกิจ ชัยมุสิก ๒๕๕๘) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy SEP) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ได้ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ก่อนการเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทั่วไปทั้งชีวิตคนเมืองและคนในชนบท หากวิถีชีวิตมีความสอดคล้องสมดุลกับธรรมชาติ ให้รู้จักเอื้อเพื่อแบ่งปันกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกันรวมทั้งการสร้างความสมดุลระหว่างกายกับจิตให้เกิดขึ้น ดังพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ซึ่งได้พระราชทานไว้เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ความว่า

“... การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อนโดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียวโดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวในที่สุด...”

และพระราชทานไว้เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ความว่า

“...ขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกิน มีความสงบและทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธานในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอดแต่มีความพออยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้...”

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีการประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในสังคมทุกระดับ และถือเป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาประเทศ ที่ครอบคลุมทั้งในมิติในด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม คุณธรรม จริยธรรม การอยู่ร่วมกันโดยที่รอบอุทิศศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ได้ กำหนดวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน “**ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**” นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ได้ยึดหลัก **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** เป็น หลักการสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปี จึงเห็นได้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักการสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน และอนาคต ควรที่จะมีการศึกษาอย่างเป็นระบบถึงการนำมาประยุกต์ใช้ในทุกระดับ ทั้งใน **ระดับปัจเจกบุคคล ระดับชุมชน ระดับองค์กรสถาบัน**

ดังนั้น การศึกษาวิจัยเรื่อง นายอำเภอที่ดีและมีคุณภาพ (Smart Officer) ศึกษากรณี : การส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการศึกษาทำความเข้าใจบทบาทของนายอำเภอในการส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการประยุกต์ใช้ในพื้นที่อำเภอในทุกระดับ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ระดับชุมชน ระดับองค์กรสถาบัน ทั้งนี้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ และเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งนายอำเภอในฐานะผู้บริหารสูงสุดในพื้นที่อำเภอจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่

## ๒. วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิจัยจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มผู้บริหาร (นายอำเภอ พัฒนาการอำเภอ และเกษตรอำเภอ) ๒) กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ (สังกัดหน่วยงานอื่น) ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม) ๓) กลุ่มผู้นำท้องที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ (กำนันและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ๔) กลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ (ประธาน ศพก.อ.บ้านม่วง) รวม ๖ คน

## ๓. ผลการศึกษา

๑. บทบาทของนายอำเภอ ในการส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ ในระดับต่างๆ ได้แก่ ระดับปัจเจกบุคคล ระดับชุมชน ระดับองค์กรสถาบัน พบว่า

๑.๑ ในระดับปัจเจกบุคคล นายอำเภอได้พยายามแสดงบทบาทความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยการประพฤติและปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างให้แก่ราษฎรในพื้นที่ในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันและในครอบครัว

๑.๒ ในระดับชุมชน นายอำเภอได้สร้างความตระหนักรู้ ตลอดจนสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดตัวชี้วัดร่วมกันในการพัฒนาชุมชนขยายผลไปสู่ระดับกลุ่มองค์กรในพื้นที่

๑.๓ ในระดับองค์กรสถาบัน นายอำเภอได้ส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงการดำเนินงานกับเครือข่ายภาคีทั้งภายในและภายนอกอำเภอ พร้อมเน้นให้ข้าราชการ พนักงาน ตลอดจนราษฎรในทุกภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมให้มากที่สุด

## ๔. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

สภาพปัญหา/อุปสรรค ในการส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในบทบาทของนายอำเภอ พบว่า

๔.๑ ในระดับปัจเจกบุคคล ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของนายอำเภอในการส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือการที่ราษฎรและเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าการดำเนินการส่งเสริมให้ราษฎรน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันเป็นหน้าที่ของทางราชการเท่านั้น

๔.๒ ในระดับชุมชน ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ระดับต่างๆ ไม่ได้มีบทบาทหรืออำนาจหน้าที่โดยตรงในการขับเคลื่อนศูนย์ไปสู่การปฏิบัติ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต่างๆ ไม่ได้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ระดับต่างๆ หลายนๆ ศูนย์ไม่มีบทบาทที่ชัดเจนอีกทั้งนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ปรับเปลี่ยนนโยบายตลอด ทำให้ศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง

๔.๓ ในระดับองค์กรสถาบัน ส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ตลอดจนสถาบันการศึกษาในปัจจุบันขาดการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานส่วนราชการต่างๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักจะทำงานใน Function ของตนเองและข้าราชการในพื้นที่ โยกย้ายบ่อยทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง

**แนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่  
ในบทบาทของนายอำเภอ พบว่า**

**๑. ระดับปัจเจกบุคคล** นายอำเภอควรมีบทบาทในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม กระตุ้นให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดหลัก “ระเบิดจากข้างใน” ในการพึ่งตนเองและเพิ่มความสมดุลในการดำรงชีวิต และเพิ่มความสมดุลในการดำรงชีวิตศึกษาแนวคิดและนำมาปรับใช้ตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่

**๒. ในระดับชุมชน** นายอำเภอควรส่งเสริมและสนับสนุนให้หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ระดับต่างๆ ให้มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงในการขับเคลื่อนงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กลไกของคณะกรรมการบริหารงานอำเภอ (กบอ.) เป็นผู้ดำเนินการร่วมกับทุกภาคส่วนในพื้นที่

**๓. ในระดับองค์กรสถาบัน** นายอำเภอควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอแบบบูรณาการ (Master Plan) โดยกำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด เป้าหมาย กลยุทธ์ โครงการ ที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่อำเภอจัดทำพิธีลงนาม MOU ให้แต่ละส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันบูรณาการในการขับเคลื่อนการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ร่วมกันโดยกำหนดให้การขับเคลื่อนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวาระแห่งอำเภอจัดตั้งทีมงานหรือชุดปฏิบัติการเกี่ยวกับเรื่องนี้ขึ้นมาโดยเฉพาะ

ทั้งนี้ การส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ถือเป็นบทบาทสำคัญของนายอำเภอ ในมิติการบริหารจัดการพื้นที่ มิติการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักการสำคัญตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ไปจนถึง ระดับบุคคล ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า นายอำเภอบ้านม่วง มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ทุกระดับตั้งแต่ ระดับบุคคล ระดับชุมชน และ ระดับองค์กร สถาบัน

#### **๔. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ**

##### **ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ**

**๔.๑ ด้านบุคลากร** ควรขอรับการสนับสนุนกรอบอัตรากำลังเพิ่มเติม และควรมีการตั้งหน่วยงานมารับผิดชอบงานเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน/โครงการที่ส่งเสริมและสนับสนุนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรง

**๔.๒ ด้านงบประมาณ** ควรให้มีการจัดสรรงบประมาณเฉพาะเพื่อใช้ดำเนินการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน/โครงการภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรง โดยแยกออกจากงบประมาณปกติของส่วนราชการและงบพัฒนาจังหวัด ทั้งนี้ให้อำเภอโดยที่ทำการปกครองอำเภอเป็นศูนย์กลางประสานการเสนอขอจัดตั้งงบประมาณ

**๔.๓ ด้านการติดตามผล** ควรให้นายอำเภอมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล โดยมีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) รวมทั้งให้มีการพิจารณาทบทวนปรับปรุงยุทธศาสตร์ต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความจำเป็นของพื้นที่

**๔.๔ ด้านการมีส่วนร่วม** นายอำเภอควรจัดกิจกรรมในลักษณะที่เป็นการส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ เช่น จัดให้มีการเชิดชูเกียรติบุคคล ชุมชน หรือ องค์กร สถาบันที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติที่เห็นผลเป็นรูปธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี

#### **ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย**

๑. ผู้บริหารสูงสุดของกระทรวงมหาดไทย ควรให้ความสำคัญกับบทบาทของนายอำเภอ ในการส่งเสริมและสนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดในการพิจารณาความดีความชอบและความก้าวหน้าในสายงานของนายอำเภอ

๒. นายอำเภอควรกำหนดให้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในวิสัยทัศน์การพัฒนาของอำเภอ เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอสอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

#### **ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ**

๑. ควรมีการศึกษาวิจัยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในระดับบุคคล อย่างจริงจังโดยเน้นการศึกษา กรณีที่ประสบความสำเร็จเพื่อถอดบทเรียน (Best Practice) และถอดบทเรียน ไปสู่สังคมในวงกว้างเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงกว้าง

๒. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ในประเด็นความเชื่อมโยงระหว่างหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ซึ่งถือเป็นทิศทางของการขับเคลื่อนและพัฒนาโลกว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของไทย เพื่อนำมาประยุกต์และปรับใช้ต่อไป